

HEDVIKA, banditova nevesta.

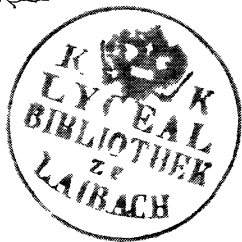

Povest iz sedemnajstega stoletja.

Za prosto ljudstvo po T. Körnerjevem igrokazu predelal

M. Kramar.

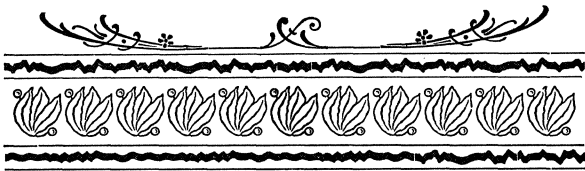
→ II. natisek. ←

V Ljubljani, 1903.

Založil in prodaja Anton Turk, knjigovez.

Tiskala Katoliška Tiskarna.

Prvo poglavje.

Pred večstoletimi ponašala se je lahko naša mila slovenska zemlja z lepim številom večjih ali manjših gradov. Skoraj na vsakem prijaznem holmcu, na vsaki strmi pečini bodi-si romantične gorenjske, vinorodne dolenjske ali z naravnimi čudi in lepotami obdarjene notranjske strani kipel je gradič v zračne višine. Dandanes pa leži večina teh gradov v prahu in razvalinah; tu in tam se še komaj pozna kraj, kjer so stali, a vendar nam naši kmetje še vedno vedó kaj povedati o plemenitaših, ki so bivali tukaj.

Razrušeni so bili ti gradovi deloma v krvavih bojih z ljutimi Turki, ki so

tako pogostoma napadali našo domovino, deloma pa so počasi sami razpali. Ko je namreč vladarjev ukaz omejil prevelike pravice plemenitaške ter kmeta bolj in bolj vzel v svoje varstvo, zgignila sta iz gradov sijaj in bogastvo.

Človeka, ki si ogleduje te razdrtine, navdajajo nehote otožne misli in nehote primerja današnje čase s preteklimi dnevi. Sedanji tukajšnji prebivalci so le pisani gadje, zeleni kuščarji in ponočne sove, nekdanji posestniki gradu pa — kdo ve, koliko hrabrih junakov in krvoločnih nasilnežev je bilo med njimi — spé trdno smrtno spanje. Od vsega bogastva in vse bliščobe ni ostalo nič drugega, kakor kup mrtvega kamenja. Z bršljanom poraščeno smrečje in stoletni gabri le šepetaje motijo grobno tišino. Kadar potegne veter, tužno pripovedujejo človeški domišljiji o nekdanji slavi in človeku se dozdeva, da sliši po ušesih doneti staro pesem, ki v prepričujočih besedah popeva, kako minljivo je vse, kar stvari človeška roka, prej ali poznej gotovo razpade.

Na južno-vzhodni strani Kranjske leži mesto Kočevje. Le malo milj od mesta proti zahodu stoji na podnožji

malega gorovja končujočem se v nizek grič polu razdrt grad, čegar trdno zidovje priča, da je bil nekdam ta grad majhna trdnjava. Trnje in grmovje raste sedaj po razvalinah, kjer so nekdam stanovali srečni ljudje. Za gradom je gorovje do vrha poraščeno s smrekami in jelkami, pod gredom pa ovija trta svoje šibe po mladih deblih in razpalem zidovji. Doli v dolini se razprostira prijazna vas, obdana z rodovitnim sadnim drevjem, katero se spomladi vidi kakor cvetoči log.

Drugo poglavje.

Felzek se imenuje ta grad in je bil sprva lastnina milosrčne grofovske rodovine, katera se je po gradu tudi Felzek imenovala. Koncem sedemnajstega stoletja prebival je tukaj stari Gerhard s svojo soprogo Nežo. Stari gospod je bil zvest državljani in se je v svoji mladosti za tridesetletne vojske v marsikaterem hudem boji hrabro boril za domovino. Pozneje se je preselil s svojo ženo na mirni grad Felzek, kjer sta v

nekaljeni sreči živela drug za drugega. Zvesti podložniki so jima bili iz srca udani in prijateljska vez s sosednimi plemenitaši je množila njih srečo.

Nepopisljivo je bilo veselje Gerhardovo in Nežino, ko jima Bog podari zdravega in krasnega fantiča in to tem bolj, ker je bil njun zakon do sedaj brez otrok. Dan, ko je dete prejelo zakrament svetega krsta, ni bil le za grofovsko rodovino dan veselja, temveč tudi za vse podložnike felzeškega gradu. Mladega grofiča skrbno vzgojiti je bila očetu in materi najslajša dolžnost. Dete se je telesno in duševno krepko razvijalo in iz malega deteta vzrastel je čvrst deček.

Mladi grofič Julij je dobil kmalu tovarišico. Oče njegov je imel gozdarja, katerega je pa le bolj zaradi prijateljstva in hvaležnosti, kakor pa zaradi službe imel na graščini. Hartman, kakor se je gozdar imenoval, je namreč Gerharda že dvakrat otel iz smrtne nevarnosti. Za časa, ko je Gerhard omenjeni grad dobil kot dedščino svojih prednikov v last, prišel je tudi Hartman ž njim in novi gospodar ga je imenoval nadzornikom graščinskih gozdov. Kmalu potem

se je gozdar poročil; a že čez leto dni vzame mu nemila smrt drago ženo, katera mu v spomin zapusti le nekaj mesecev staro dete. Grofinja se uboge sirote usmili, vzame jo k sebi ter jo goji, kakor bi bila njena lastna hči. Dete še ni leta dopolnilo, ko tudi oče nevarno zboli in umrje; huda kužna bolezen storila je konec njegovemu življenju. Na smrtni postelji obljubita gozdarju grof in grofinja, da hočeta za otroka kakor za lastnega skrbeti. S tako tolažbo Hartman mirno in na veke zatisne trudne oči.

Kar sta grof in grofinja umirajočemu gozdarju slovesno obljubila, izpolnjevala sta pozneje natanko. Isto vzgojo, kot nju lastni sin, prejemale je tudi gozdarjeva hčerka. Otroka sta se jako ljubila in drug ni mogel biti brez družega. Kaj lepo je bilo gledati čvrstega dečka, krasno podobo nežne mladosti, s temnimi kodri in velikimi rujavimi očmi, in majhno, plavolaso, modrooko deklico, ko sta se igrala. In kako je bil grof vesel, videč, s kako skrbjo Julij na svojo za dve leti mlajšo Hedviko pazi, kako hrabro se v bran postavi, ako jej kaka nevarnost preti. Nobena pečina ni bila prestrma,

nobeno trnje prebodeče, da ne bi tja došel in ne vtrgal redko cvetoče cvetlice, katera se je dopadla Hedviki in jej iste v dar podal. S solznimi očmi je čestokrat Hedvika prosila očeta, naj ne kaznuje Julija, čeprav je časih pač zaslužil biti nekoliko okaran.

Kakor sta se otroka telesno in duševno krepko razvijala, ravno tako je tudi ljubezen v mladostnih srcih nehoté jela prve kali poganjati. Deček postane čvrst mladenič, nežna deklica pa se razcvita jednako krasni pomladni roži, katera ima v kratkem ves njen kinč raztrositi po samotni, tihi okolici.

A sreča ni stanovitna. Hipoma, že čez noč se ospè in nemila usoda preganja človeka. Tudi v grad, kjer je vedno vladala neskaljena sreča, posegla je sedaj pogubljiva roka nemile usode ter razdjala blagi, domači mir. Avstriji je pretila velika nevarnost; na dveh straneh pritiskal je sovražnik v deželo in cesar Leopold I. je bil v hudih zadregah. Javne blagajnice so bile prazne in le z velikim trdom se je posrečilo cesarskim vodom zbrati armado, katera je pa bila po vsem premajhna, da bi odgnala tako močnega sovražnika. Prvi bil je to Lu-

dovik XIV., francoski kralj. Leopoldu I. škodoval je kakor je vedel in znal; spuščal se je z vojskami nanj, trgal mu je najlepše dežele iz njegove krone ter podpihoval najmogočnejše njegove podložnike proti njemu. A vse to mu je bilo še premalo, želel ga je popolnem zadušiti in ker je bil za to sam preslab, obrnil se je s prošnjo za pomoč celó do Turkov, da-si tudi se je imenoval sam in so ga imenovali po vsej Evropi najbolj krščanskega kralja. — Več let nagovarjal je Turka, obetal mu zlate gradove in vso svojo vojsko za pomoč, če plane na ubozega Leopolda I.

Seveda sta veliki vezir Köpreli Mustafa in njegov cesar to ponudbo vsprejela ter obljubila, da planeta z veliko vojsko na Ogersko, kar se je tudi v resnici zgodilo.

Kaj slaba bi se cesarju Leopoldu I. godila, da ne bi imel v svoji armadi tako izvrstnih môž. Princ Karol lotarinški, Ludovik badenški, pred vsemi pa blagi princ Evgen so bili možje, katerih namen je bil oteti Avstrijo preteče pogube.

V tacih stiskah potrebovala je domovina hrabrih junakov in žalostna vest

o bližajoči se vojski je hudo vznemirjala preplašene okoličane felzeškega gradu; kajti od tod pa do turške meje ni bilo posebno daleč in bati se je bilo treba nepričakovanih turških napadov. Strah pred krvoločnimi Turki bil je na Oger-skem velik. Kmalu prihrumi turška druhal v deželo, požiga mesta in vasi, žene, mladeniče in očete pa vlačí v sužnost.

Za vojno četo, katero je imela Kranjska v boj poslati, dal je tudi grad Felzek potrebnih junakov. Stari grof podal bi se bil tudi sam s četo nad sovražnika, če bi ga ne bila nadležna bolezen v nogi primorala doma ostati. Ko ga pa njegov sin, kateri je sedaj izpolnil sedemnajsto leto in je bil telesno lepo razvit in močan, prosi dovoljenja, naj se sme v boj nad sovražnika podati, tedaj mu Gerhard ni hotel goreče želje odreči. Akoravno je krvavelo očetovo srce, videč, v kako nevarnost se hoče njegov edini sin podati, vendar si je bil v svesti, da je treba domovino oteti preteče pogube. Še s težjim srcem pa je grofinja dovolila v njegov odhod, a tolažba, da je njen sin v božjih rokah, hladila je globoke srčne rane.

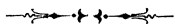
Kakor strela iz jasnega neba, tako nenadoma in hudo je zadela žalostna vest Hedvikino srce; niti besedice ni odgovorila, ko ji grofinja pove, da odide njen prijatelj in tovariš iz mladih let v vojsko; le nekaj debelih solz, ki so se vlile iz krasnih oči doli po rudečih licih, pričalo je o hudih notranjih bolečinah. Že nekaj časa poprej čutila je Hedvika, da ljubi Julija, a sramožljivost jej ni dopustila mu tega naznaniti in skušala je po moči, da se ga kolikor mogoče ogiblje. A zdaj, ko ga ima morda na veke izgubiti, zdaj še-le čuti, kako zelo ga ljubi, bolj ljubi kakor se more brat ljubiti in kako težka bo ločitev za njo.

Na večer pred njegovim odhodom snideta se Julij in Hedvika sama na vrtu. Kako žalostno je on zrl v njene modre oči, tako milo, kakor da bi hotel s samim tem pogledom izraziti vso svojo notranjo bôl. Sladek poljub na rudeči ustni pričal je vročo ljubezen. Hedvika položi svojo glavico na njegove prsi in jame milo jokati. Čeravno je bil sam silno žalosten in potr, vendar je skušal Hedviko tolažiti s tolažilnimi besedami. Odkrije jej svojo gorečo ljubezen ter jej obljubi, da je nikdar ne

zabi, celó v divjem boji na ptujem ne in ako ga sreča zopet v svojo domovino pripelje, da jo popelje pred altar. Tudi Hedvika mu pove, da ga ljubi in da mu hoče na veke zvesta ostati. Tako je bila sklenjena sladka vêz ljubezni dveh mladih src.

Druzega jutra odhaja Julij iz očetovega doma; blagoslov starišev ga spremlja na poti. Žalostna Hedvika zre iz okna za njim s solznimi očmi.

Ondi, kjer se bela cesta zavije, da jo visok hrib zakrije, ondi, kjer se zadnjič lahko še očetov grad vidi, vstavi Julij svojega konja, potem pa vprè svoj pogled na tihi grad, kjer je preživel tako srečno svoja mladostna leta. In zdi se mu, da stoji Hedvika pri oknu in da mu miga z belim robcem v slovo; tudi on izdere svoj meč ter jej ž njim odzdravlja. Nato spodbôde čilega konjiča in v brzem koraku se pomika hrabra vojna trumica dalje.

Tretje poglavje.

Šest let je minulo, šest pač dolgih in hudih let za dežele Leopolda I.; toda

orožje hrabrih junakov je bilo zmagovito ter je napuh mohamedancev popolnem ukrotilo. Pri Salankemih je princ Ludovik badenški, cesarski vojskovodja, velikega vezirja Köpreli Mustafa v veliki bitki popolnem premagal; več tisoč Turkov je palo, med njimi Köpreli paša sam. Novi veliki vezir pa je bil po vsem nezmožen mož in ni mogel kristjanom veliko hudega prizadeti. Konečno prikaže se sultan Mustafa II. sam na bojišči ter spodbuja in navdušuje jezdece in janičarje k večemu naporu in vstrajnosti; pa vse ni dosti koristilo. Ko se sultan Mustafa ob desnem bregu reke Tise dalje pomika, ukaže pri mestu Senti most čez reko postaviti in že s precejšnjo vojsko na drugo stran dospè, tedaj zajame sloveči Evgen glavno vojsko ob desnem bregu ter jo popolnem uniči. Potrtega srca, zraven pa z velikim srdom, moral je sultan Mustafa z nasprotnega brega gledati zgubo boja. Ko je pa premagana vojska, kolikor je še ostalo, s strahom čez most bežala, zasledovana od cesarskih jezdecev, spustil se je sultan sam v beg in bežal v Temešvar, kjer je dobil le za malo časa varno

zavetje, kajti kmalu se je morala tudi ta trdnjava cesarskim udati.

V takem položaji bi bil sultan kaj rad odjenjal; sklenil se je za nekaj časa premir, kateri je bil za Avstrijo jako ugoden.

Sedaj je lahko cesar nekaj vojakov odpustil, da se povrnejo vsak v svojo domovino. Vsaj so se tako hrabro borili in njih vojskovodje pridobili so lavorjevih vencev za sijajno zmago: njih ime živi še dandanes v časti in spoštovanji med ljudstvom

Tudi mladi grof felzeški je bil med onimi, kateri so si v boji častno ime pridobili. V vsaki bitki se je hrabro boril; z neustrašenim pogomum zakadil se je s svojimi jezdecimi med sovražno trumo. Po bitki pri Senti ga je princ Evgen javno vpričo celega polka pohvalil, ter mu znamenje hrabrosti na prsi pripel zlati križec za zasluge, ter ga imenoval hrabrega vojaka. Kot konjiški stotnik v dragonskem polku Strahlenburg dobi po sklenjenem premiru odpust, da se po dolgi ločitvi zopet povrne v svojo drago domovino, na grad svojih očetov, da vidi svoje stariše, in česar še bolj želi, da vidi lepo Hedviko,

katere rajska podoba se mu je tako zelo v srce vkoreninila.

V divjem življenju v taboru, kjer marsikateri drugače dober mož zabi na dom in na vse, kar mu je bilo nekdanj najdražje, ni mladi grof zabil svoje neveste in prisege, katero je zadnji večer pred odhodom v domačem vrtu slovesno storil. Slabi izgledi tovarišev ga niso izpridili; njih zasmehovanje je zaničeval. Marsikatero lepo deklico je videl, katera je bila pač z vsemi telesnimi lepotami bogato obdarjena in katera ga je z zapeljivimi pogledi opazovala; a podoba drage Hedvike bila mu je vedno pred očmi, bila je skrivni lek, ki ga je varoval pogube in nevredne prisege, in ga krepil v ljubezni in zvestobi.

Četrto poglavje.

Na gradu se za časa vojske ni mnogo spremenilo. Bližnjih krajev ni napadal kruti sovražnik. Stari grof in njegova soproga sta se bila močno po-

starala, kar je povzročila bolj skrb za jedinega sina, kakor pa breme let. Hedvika je bila postala lepa devica, tanke pa vendar čvrste postave. Bujni, zlatokodri lasi vsipavali so se po krasnem životu, iz modrih očij pa je gledala deviška nedolžnost. Tanki vrat, majhni roki in nogi, vse to je tako lepo pristojalo zali deklici, da se je slehernemu morala pri prvem pogledu dopasti.

Grofinja je hčer umrlega gozdarja od tedaj, od kar je bil njen sin zapustil varno streho očetovega gradu, veliko bolj ljubila, nego jo je poprej. Dobro je vedela, da blago in nedolžno srce potrebuje matrne ljubezni. Hedvika je pa grofinji to ljubezen vedela vračati s tem, da jo je tudi iz srca ljubila ter ji vsako željo natanko in hitro izpolnila. Večkrat ste pri pletenji vkup sedele in se pogovarjale o Juliju, ki biva sedaj tako daleč proč od njiju, tako daleč doli na Ogrskem. Globoki vzdih prihajali so tedaj iz rahločutečih prs in marsikatera vroča molitev za srečno vrnitev našla je pot pred prestol Vsegamogočnega.

O času, ko se naša povest vrši, ni bilo še dobrih in varnih cest; naravno

je tedaj, da marsikatero poročilo ni dospelo do zaželjenega kraja. Tudi grof Felzek je redkokedaj prejel kako poročilo o svojem sinu. Dvakrat so mu pač naznanili, da je njegov sin ranjen, da pa nevarnost ni velika, kar je zmirom Hedviko in grofinjo močno vznemirjalo. Ko se je pa slednjič glas o sklenjenem premirju tudi po tihi grajski okolici razlegal, je vse kar veselja poskakovalo in slehernemu, ki je imel kacega izmed svojih ali pa znanca na bojišči, bilo je veselo pri srci. V gradu je bilo veselje napopisljivo; vsaj so vsi vedeli, da je Julij še živ in da se prav kmalu vrne v naročje svojih dragih.

Grofinja in Hedvika ste sedaj dan za dnevom sedeli pri oknu ondi na severni strani gradu, kjer se vidi na cesto, ki pelje proti Ljubljani in po kateri ima Julij priti Stari Bernard, grofov sluga, hodil je po večkrat na dan, akopram težko, na stražni stolp gledat, ali uže prihaja mladi junak po cesti; in jako bi ga bilo veselilo, ako bi on zamogel prvi to veselo vest svojemu gospodu naznaniti. Vsi prebivalci gradu in podložniki grofovi so kaj težko pričakovali prihoda mladega grofa, razun jed-

nega; ta je bil gozdar Rudolfo, katerega je še-le pred malo časom stari gospod v službo vzel. Dolga koščena in žilasta postava je pričala precejšnjo telesno moč; temna koža in tuje doneči jezik sta pa razodevala, da mož ni rodom Nmec, temveč Italijan. Njegov ne ravno zoprn obraz znal je na čudni način spremeniti; tedaj pa je hudo gledal in oči so se mu iskriale, da je bilo vsakega groza in vsak je skušal izpred oči mu priti. Pri vsem tem pa mu vendar nihče ni mogel v hudo šteti, ako je bil hladnokrven in se ni veselil, ko so mu drugi pripovedovali o prihodu mladega grofa. Vsaj ga še nikdar ni bil videl in ga tedaj tudi ni poznal.

Težko so pričakovali Julija, a slednjič je vendar le prišel; Hedvikino bistro oko ga je prvo zasledilo. „Že pride!“ vzkliknila je radostno, pri tem pa močno zarudela. Grofinja se je morala velike iznenajenosti kar za mizo prijeti, da se ni zgrudila. Potem pa je hitela s Hedviko navzdol po stopnicah v grajski dvor, kamor je tudi že grof s svojimi služabniki prišel, da pozdravi mladega junaka. Vzdigljivi most počasi pade, v tem trenutku pa prijezdi mladi

konjiški stotnik v svitli vojaški opravi v dvor. Hipoma se vrže raz konja, potem pa plane k svojemu očetu ter ga strastno objame. Pač ganljiv prizor, ki mora vsakega ganiti; staremu Bernardu so kar solzé prišle v oči, videč nepopisljivo veselje srečnih starišev.

Hedvika je stala za grofinjo; vsaj ni imela pravice se bolj približati ali še celó prva ga objeti. Akoravno je bil Julij njen prijatelj iz otročjih let, ko sta se skupaj igrala, akoravno jej je pred odhodom ondi na samotnem vrtu prisegel večno ljubezen in zvestobo, kar je še do danes vse tako dobro pomnila, kakor da bi se bilo včeraj zgodilo, vendar se ni mogla drzniti in mladostno srce jej ni dopustilo, da bi se mu približala in ga strastno objela. Šest let je preteklo, kako neizmerno dolgi čas za mlada ljubimca. In vendar, kako se hoče še sedaj drzniti mladega grofa objeti? On je plemenite rodovine in si lahko izbere ženo iz take rodovine, a ona, kaj je ona — uboga sirota, ki se ima edino le blagim Julijevim starišem zahvaliti, da živi in sedaj naj bi mislila na ženitev! O nespamet! In Bog vé, kolikrat se je Julij uže kesal, da jej je

prisegel ljubezen? Take misli so navdajale v trenutku Hedvikino vročo glavo. Vrh tega bi bilo še nespametno in nehvaležno do dobrih ljudi, ki so jo tako ljubili, kakor edinega otroka, da bi še dalje kaj tacega mislila. Sklene toraj vsako nespametno misel opustiti, ljubezen pa, ki je v mladem srci tako živo tlela, zatreti.

Sedaj obrne mladi mož proti Hedviki svoj zagorel obraz ter jej nekaj trenutkov zre v jasne oči. Nju pogledi se vjamejo, Hedvika obrne svoj pogled sramežljivo k tlom; pa kmalu se ojači ter mu v kratkih besedah izrazi veliko veselje, da se je „gospod grof“ po tolikem času zopet zdrav in z zmago venčan vrnil na svoj rojstni dom.

Mladega stotnika je tako pikri pozdrav ljubice jako osupnil. Ko jo je sedaj po preteku toliko časa zopet videl, zdela se mu je še veliko lepša in krasnejša kakor tedaj, ko jo je zapustiti moral. Najraje bi bil on Hedviko veselja ne srce pritisnil, ako bi se ne bal starišev in sramoval grajskih strežajev; in tako brezčuten njen pozdrav, mislil si je, izvira le od tod, ker se Hedvika njegovih starišev boji. Kakor bi se bil

on najsrečnejega pod solncem čutil, če bi ga bila Hedvika z ljubkim nasmehom pozdravila, isto tako zeló ga pa nasprotno užali brezčuten ta pozdrav. Morda ni boljšega v svoji nesprijeni ljubezni in zvestobi zaslužil? Ali pa se ni drznila v pričo starišev in služabnikov svoja čutila objaviti? Toda sedaj ni bil čas za takova premišljevanja. Skušal je notranjo vznemirjenost kolikor mogoče zakriti ter je na njen pozdrav tudi primerno odzdravil. Tolažil se je s tem, da mu bode, ko jo samo dobi in ogovori, pač z drugimi čutili odgovarjala; kajti da ga še vedno ljubi, o tem ni dvomil. A treba je potrpeti za nekaj časa, ker oče in mati ga v enomer priganjata, naj jima vendar kaj pove, kako se mu je na ptujem godilo.

Peto poglavje.

Felzeški stotnik ni znal kake skrivnosti prikriti, vsaj se tudi nikdar ni vadal v tem, kajti kaj tacega, da bi moral komu kaj prikriti, ni pač nikdar

storil; njegovo srce bilo je vedno in za slehernega odprto. Ni se treba tedaj čuditi, ako so grajski služabniki njegov pomenljiv pogled na Hedviko takoj opazili. Ali je kuharica ali pa hišina to opazila, ne moremo trditi; vendar o jednom pa smemo za gotovo reči, da je hitro vse opazil. Ta natančni opazovalec je bil gozdar Rudolfo.

Mož je že poprej sam malo pogledoval za Hedviko in oko tekmeča je ostro. Na obrazu mladega junaka je gozdar takoj vsa notranja čuvstva bral. Njegove oči so se iskrile pri tem opazovanji, prebledel je, roki pa ste se mu krčevito stiskali v pest.

Prišel je pred nedavnim časom v naše kraje, videl krasno Hedviko; njena podoba se mu je globoko v srce vcepila in prav zaradi tega je prevzel poznejše službo gozdarja na gradu Felzek. Trden sklep je storil, deklica mora biti njegova in naj se tudi cel svet zruši. Bil je pa tudi mož-beseda; kar je jedenkrat sklenil, moralo se je zgoditi in če bi bilo še toliko truda in neprijetnosti.

Gozdarjeva preteklost ni bila ravno sijajna, akoravno je štel še-le trideset let. O njegovi preteklosti se sicer ni

kaj gotovega vedelo, kajti z gospodovimi služabniki se ni kar nič pečal, še ogibal se jih je. Naravno je tedaj, da ni nihče od njega kaj poizvedel, le njegovo čudno vedenje, njegov olikan govor je pričal, da mora biti mož iz kake boljše rodovine. Le kadar je bil sam kje, tedaj je strmel divje pred sé ter mrmral hude kletve v tujem jeziku. Vaščanom se je njegovo vedenje zdelo sumljivo; nekateri so menili, da mora imeti kak umor na vesti, zopet drugi pa, da mu do novega umora ni posebno delo.

Tudi stari Bernard v gradu je gozdarja čestokrat opazoval in tudi o njegovem čudem vedenji že gospodu marsikaj povedal; toda grof, ki je bil z gozdarjem popolnoma zadovoljen, je vsakokrat starega Bernarda posvaril, naj ne dela ljudem krivice, katere bi morebiti izpričati ne mogel.

Ko je bil gozdar naklonjenosti mladega grofa do Hedvike popolnem prepričan, sklene svoj namen ne več odlašati. Sicer se ni bal, da bi Julij, mogočen naslednik grofa Felzeškega, Hedviko kedaj snubil in za ženo vzel. Ne, tega si niti domišljal ni; ker pa sam ni bil

veliko prida, si tudi o drugih ni mogel dobrega misliti in je tudi mladega grofa štel zapeljivcem, kateri bode deklico le toliko časa rad imel, dokler se je ne naveliča in zapelje. Zato skuša, kakor najhitreje mogoče, da si pridobi deklico in jo vzame v zakon; le po tej poti mu je potem môči slehernega zapeljivca odvrniti.

Šesto poglavje.

V grofinji sobi sedi Hedvika sama; družčina v vrtu jej ni ugajala, zatoraj jo je zapustila in se podala v grad. Le v tihi samoti jej je mogoče prenašati hudo bôl nesrečne ljubezni. Z Julijom do sedaj še nista bila sama vkup; kje na samem ž njo ni mogel govoriti, ker se mu je Hedvika zmiraj vedela odtegovati. Njegov doneči glas, ko jo je pozdravljaj, je tako sladko donel v njenih prsah in kako rada bi mu bila srčne čute razodela, čute, katere bi bila najrajše sama sebi prikrila.

Vroč čelo na nežno ročico vprto, sedi nekoliko časa mirno. Potem glo-

boko vzdihne. „Hedvika, opusti te misli“, zakliče, „ti si dekla, a on je tvoj gospod! Zabi, kar je bilo.“

Nakrat se pretaši; brzi koraki se zaslišijo. Hitro vstane ter hoče iz sobe, a na pragu prestriže je grof. Rudečica jo zalije, urno pozdravi grofa ter hoče oditi; a grof ujame nje ročico in jo krepko drži.

„Tako, Hedvika — sem mar to zaslužil?“ reče on z užaljenim glasom. „Si mar s tem pikrim, spoštovanja polnim pozdravom mene, tvojega Julija ménila? — Morda nisem več tvoj? Ali tvoj prijatelj, s katerim si se nekoč igrala, ne zasluži boljšega sprejema?“

„Gospod grof!“ — šepeta osupnena deklica.

„Kako?“ odvrne stotnik — „gospod grof? — Hedvika, to je preveč; kaj tacega pač nisem zaslužil. ‚Gospod!‘ — tako me imenuje moja Hedvika?“

„Gospod grof“, reče Hedvika tiho, oči k tлом obrnivši, „vi sodite moje besede krivo. Vsaj ste mi bili zmiraj dobri in mi niste nikdar zapovedovali.“

„Kaj pač pomenijo te besede?“ odvrne Julij. „Kje so pač oni glasovi, one nežne, rahločutne besede, katere

so k najini sveti zvezi pripomogle? Kaj se ti je pač zgodilo, Hedvika? Govôri!“

„Prosim vas“, reče deklica že nekoliko mirneje, toda s krepkim glasom, „pozabite na one srečne dneve, ko sva se kot otroka vkup igrala, ko še nisva sveta in njega zapeljivosti poznala. — Ta čas je minul. Sedaj se nama pač vsaka reč drugače vidi. Zveza, katero sva v mladostnih letih sklenila, je razdrta; vi ste visoko čislan gospod in jaz vaša dekla.“

Pri teh besedah skuša se deklica mlademu junaku iztrgati, toda zamán; še krepkeje jo prime za belo ročico in reče: „Ne, kar tako mi ne utečeš. Preje moram še vedeti, kdo se je prizadeval najino zvezo razdreti. — Ko sem te pred šestimi leti zapustil in se v vojsko podal, tedaj sem ti prisegel in ti si mi tudi prisegla večno ljubezen in zvestobo. O Hedvika, ali še pomniš onega večera? Lep je bil; brezštevila zvezd je migljalo na nebu in svitla luna se je tako milo ozirala na naji, kakor da bi hotela pričati storjeni prisegi. In pri Bogu, jaz prisege nisem prelomil! Sladko tvoje ime varovalo me je vseh skušnjav. Huda vojska podivjala je ljudstvo ter

povzročila slabe nravnosti. Marsikatera res krasna deklica me je takó zvedavo pogledovala in vojni tovariši so mi moje plemenito srce zasmehovali; toda jaz sem mislil le na té, le na najino ljubezen in nobena sila ni zamogla zvestobe razrušiti. Ko je domovina potrebovala hrabrih sinov, nisem bil zadnji zgrabil za orožje in v najhujem boji boril sem se nečloveško, kajti tvoja podoba dajala mi je vstrajni pogum. In ko mi vojskovodja pripne svitli križec na prsi ter me v pričo vsega polka javno pohvali in ime Felzek glasno med junake prišteje, še tedaj sem mislil na-te. Kako se bode ona veselila! Kako ponosna bode pač na té! To misel sem gojil tako živo v sebi. — — —“

Mladi grof prestane nekoliko. Hotel je videti, kakšen utis so napravile njegove besede. Hedvika pa zre v tla; toda burno gibanje prsi, tresoči roki in lahna rdečica na obrazu, vse to je bilo dovolj, in takoj je zvedel, da so njegove besede močno uplivalo na njeno srce. Julij nadaljuje: „Komaj sem zvedel o sklenjenem premirju, že sem prosil odpusta in se napotil proti domu; hrepenenje ljubezni me je tako močno gnalo

na dom, da še celó ponoči nisem počival. Vtrujen in slab kakor po najhujši bitki dospel sem na svoj dom — ljubeznivi tvoj pogled me je okrepčal, pa — ta pogled — oj, bil je samo jeden, samo jeden, ki je uplival tako blagodejno na mé, kakor upliva gorek solnčni žarek spomladi na onemoglo naravo. Potem pa si se proč obrnila — — —.“

Mladeničeva tožba ubogo deklico tako močno gane, da položi prosto roko na prsi.

„Za Boga, rotim vas, nehajte!“
vzklikne z boleznim glasom. „Grof, vi ste neusmiljeni!“

„Sprva sem menil“, nadaljuje Julij, „da so temu krivi le moji stariši, ker o najini zvezi še ničesar ne vedó. Menil sem, da se radi njih tako mrzlo vedeš proti meni. A sedaj, ko sva sama in naju nihče ne opazuje — se moja Hedvika še vedno tako čudno obnaša!“

Deklica je bila vsled grofovih besedi globoko ginjena.

„Ne, tega ne more več prenašati slabo žensko srce“, vzdihuje poluglasno; „o ne sodite slabo o meni, gospod grof, ako vaše besede v meni skeleča čustva vzbujajo, spominjaje se preteklih

časov! — Rotim vas, nehajte o tem govoriti in pustite me!“

„Vsaj sva sama“, reče mladi mož s tihim, rahločutnim glasom. „Kako se more vendar Hedvika tako obnašati zdaj, ko sva sama?“

Brž objame zalo deklico ter jo strastno na prsi pritisne.

„Usmiljenje, grof! — Ne umorite mi srca, iz katerega sta itak že ljubezen in bolest blagi mir pregnali!“ zakriči naposled jokaje, izvije se mu iz rok ter zbeži.

Mladi grof zrè nekaj trenutkov za njo, potem pa se vsede k oknu ter se globoko zamisli. Preteklost in bodočnost sta mu pred očmi. „Ne končaj mladega srca, iz katerega sta ljubezen in bolest že tako blagi mir pregnali“, je solzeče prosila. Kaj naj pomenijo te besede, kdo naj mi jih raztolmači; a to je istina: ogiblje se me in se tako kratkobesedno obnaša zato, ker si to v dolžnost šteje. Tako obnašanje proti meni pa jo hudo boli; tega ne more prikriti, kajti izdajajo jo nje lastni pogledi. Okó pa je zrcalo duše; oči to pripovedujejo, kar si ubogo srce ne upa; uverjen sem, da me še ljubi. Morda

se boji mojih starišev; in da ne bi jih užalila, se me rajši izogiblje. Jaz tega strahu pač nimam. Z isto ljubeznijo bila je gozdarjeva sirota vzgojena, kakor jedini sin bogatega grofa. In akoravno oče in mati mislita: mladi grof bode snubil plemenito deklico ali kako kneginjo, vendar vem, da pripustita, ako ljubim Hedviko, od katere je odvisna prihodnja moja sreča. Brez nje ne morem biti srečen, dobiti jo moram.

Sedmo poglavje.

Kaj težavni so bili naslednji dnevi za naša mlada znanca. Hedvika se je vedno grofa izogibala, kjer se ga je le mogla, akoravno so jo njegovi žalostni pogledi hudo v srce boleli. Vsaj je bilo v teh pogledih toliko vroče ljubezni. Sedaj je pač čutila, da jej ni moč več teh bolečin prenašati. Rada bi bila mlademu možu razodela vse srčne čute, razodela onemu, kateremu je pred šestimi leti prisegla večno zvestobo; pa kaj porekó blagi stariši? Jim

li hoče mesto hvaležnosti, da so jo s tako skrbnostjo vzredili, sedaj z jezo povrniti blago skrb ter jim edinega sina odvzeti? — Tako nehvaležna pač noče biti; rajše zapusti bogati grad in ubeži v borno kmečko hišo, katera ji po vsem bolje pristaja, nego krasne grofovske dvorane.

Proč od tod! To je nje misel, katera jej srčne bridkosti lajša.

Proč hoče iti, proč mora, to jej je jasno; a kam naj se obrne? Odkar se zavé, bila je v gradu in ves drugi svet ji je tuj. Nikjer, nikjer ni duše, da bi jej svojo nesrečo potožila, v nobeni koči ni srcá, ki bi žalost ž njo delilo. Oče in mati sta bila v tem kraju čisto tuja; če v daljni deželi starišev sorodniki morda še živé, kje hoče li zvedeti? Vsled tega pa ima Hedvika vendar le pribežališče, kamor lahko ide. Razumela je dobro pomenljive poglede, s katerimi jo je gozdar Rudolfo tolikrat opazoval, in kaj bi jih ne; toda ti pogledi so jo mrzili. Tega človeka pač ne more ljubiti, vrh tega pa še ljudje kaj slabo o njem govoré; mar naj svoje bolno srce naveže na tujega, čudnega moža?

V takem položaji je bila Hedvika, ko je gozdar skušal deklico zase pridobiti; imel je hudega zaveznika stisko, in v položaju, v katerem se je deklica nahajala, se marsikaj nerodnega lahko stori.

Nekoč sta stari grof in njegov sin odjahala na sprehod, grofinji pa ni bilo nič kaj dobro, zavoljo tega se je podala v svojo spalnico; tako je bila Hedvika čisto sama na vrtu v zeleni utici in je pridno pletkala. Žalostno je zrla v pletkanje, na katero je včasih pala vroča solza. Nakrat stoji pred njo Rudolf. — „Kaj sanjate pač, lepa Hedvika?“ vpraša z globokim, ginjenim glasom. „Vaše oko je solzno? So li to solze veselja ali žalosti? Vi ste hudo vznemirjeni, o ne prikrivajte mi tega! In ako so te solze veselja, vedite, da bije tu za vas srce, katero hoče z vami deliti veselje in žalost. — Kaj me pač tako osupno pogledujete? Se li čudite mojim rahločutnim besedam? Tak res ni navaden govor lovčev. — Naj vas ta govorica ne moti, kajti jaz nisem neolikan vsakdanji človek, kateri se v gozdu rodi, tu živi in ne pride vse življenje med svet. Da tako govorim,

pripušča mi edino le sladak čut, kateri me sili k vam.“

„Poslušam vas rada in z veseljem“, odvrne Hedvika ter zvezdavo pogleda gozdarja. „Z veseljem, sem dejala“, nadaljuje zaupljivo, „kajti rada bi našla človeka, s katerim bi delila svoje gorjé, kateri bi umel moje bolečine. In če prav se je skoraj tak človek našel, vendar se ga bojim; njegov osoren glas bi mi ne donel prijetno; jaz sem vajena milejših in ne osornih besedi. Vi, gospod gozdar, ste mi prava uganjka. Že toliko tednov sva vkup pod jedno streho, a še nikdar nisem opazila in slišala iz vaših ust tacih lepih besedi; sploh pa sem menila, naš gozdar je osoren, brezčuten mož.“

„Da vam resnico povem“, reče Rudolfo, „nisem hotel, da vedó drugi ljudje, kaj moje srce čuti. Nemila usoda dala je mojemu življenju drugi tek.“

Rodil se nisem za hlapca, da v temnem gozdu svoj težavni kruh služim. V mladosti se mi je pač sreča smehljala in ko sem vanjo zaupal, prevarala me je. — Naj drugo zamolčim; verjeli mi ne boste in lažnik nočem biti. Marsikaj grenkega sem moral doživeti in

ker so ljudje z mano grdo postopali, jel sem jih sovražiti ter storil mnogokrat, kar ni bilo prav. Brez doma klatil sem se po svetu; naposled pridem v ta kraj, na grad, videl sem — oprostite, da tako govorim — vas in ostal tu. — O ne obračajte pogleda v stran! Vedite, da ste me rešili pustega življenja. Vse blage čute, katere sem nekoč gojil, sem skušal zatreti, pa našel sem vas in vsi so se zopet probudili v mojem srci, oni blagi čuti, ki so toliko časa mirovali.“

Hedvika je bila vsled gozdarjevih besedi precej presenečena. „Kaj pomenijo pač te besede?“ vpraša nevoljno.

„Prosim vas, poslušajte, da končam“, nadaljuje lovec; „poslušajte še, predno me zavržete. Videl sem vas in tu ostal. V vaši bližini živeti ponudil sem se bil grofu v službo in zamenjal tako v prvič zlato svobodo s težavnimi okovi osebne sužnosti. Le zaradi tebe sem to storil. — Mar me je zapeljiva sreča tudi sedaj prevarala? Hedvika, glej, tu pred teboj stoji človek, ki je tako blizu obupa, reši ga, bodi mu angelj varuh. Vsaj ne zahtevam ljubezni — le gorko sočutje bi rad. Mar ni to

sveto, nebeško delo nesrečneža tolažiti, ž njim jednako čutiti? — Molčiš? — Premisli, Hedvika, kaj bi s tem odvrnila! Tvoje besede naj sodijo moja duša!“ Rudolfo je pri zadnjih besedah padel na koleni pred Hedviko ter vprašaje zrl v krasen, zarudel obraz.

„Vstanite!“ reče naglo. „Pustite me z vašo snubitvijo; le sedaj ne — sedaj ne!“ On vstane ter odvrne: „Ponujam ti sicer le priprosto, toda brezskrbno prihodnjost ondi v leseni hišici, kjer si nekoč zagledala beli dan in kjer sta tvoj oče in tvoja mati prerano umrla. Prepričan sem, da ti ne ugaja vedno veselje in obilica vsega, kar le poželiš. Ugaja ti marveč mirno, priprosto življenje. Čeravno te v gradu ljubijo, kakor da bi bila grajska hči, vendar se moraš po stanu nositi, svojega rojstva ne zabiti. — Moja Hedvika!“ nadaljuje gozdar, prijemši jo za belo roko, „ko bi vedela, kako zelo potrebujem te roke, voditeljice, gotovo bi se tako dolgo ne pomišljevala.“

Morda bi se bilo vendar le slednjič gozdarju posrečilo, ugoden odgovor dobiti, pa nepričakovan prihod omejil je govorico.

Grofov sluga, stari Bernard, ki je že precej časa gozdarja povsod iskal, našel ga je sedaj na veliko čudo v živem razgovoru s Hedviko; naznani mu, da se je grof vrnil in želi gozdarja k sebi.

Z veliko nevoljo sledil je gozdar grofovemu ukazu, na tihem želeč, naj vrag grofa in starega strežaja pobere.

Po gozdarjevem odhodu vprl je starec svoje mrkle oči v lepo, žalostno deklico.

„Kaj pomenja to, Hedvika?“ reče naposled, „ta oduren človek sme te za roko tako zaupljivo držati? Kaj pa zahteva od tebe?“

„Nič, dobri starec“, odvrne Hedvika žalostna. „Prosil me je le — —.“

„Ne poslušaj njegovih prošenj“, svari jo stari Bernard. „Ogibaj se ga; kajti dirja okolo, kakor bi ga slaba vest preganjala. Kjer se srečava, obide me zmiraj neka posebna groza. Ali nisi opazila, kako so se mu oči iskrile, ko sem v sobo vstopil?“

„Preveč skrbni ste“, seže Hedvika v besedo. „On ni hudoben človek, podivjan pač, pa ima trdno in dobro voljo.“

Stari Bernard kima z glavo. „Tega človeka pač nihče bolje ne pozna, nego jaz. Grofov ljubljenec je res, tega sem prepričan; pa pride čas, ko se bode grof bridko kesal, da ga je kedaj v svojo službo vzel.“

„Ne bodite vendar tako natančni“, reče nekoliko vznemirjena; „vsaj ste sicer dobri! Hočete mar žolč edino le na tega človeka izliti? — Ne — bodite usmiljeni!“

„Usmiljen sem in ravno iz tega vzroka sovražim gozdarja,“ seže Bernard v besedo. „Nek notranji glas vzbuja mi gnjus do njega. Zdi se mi jednak strupeni kači med rožami, prežeči na svojo žrtev. Bodi uverjena, da me notranji glas ne vara.“

„Je-li to stari Bernard? so to njegove besede? — Vsaj tega človeka še komaj poznate in že tako hudo o njem sodite. Se še spominjate minulega večera, ko je skočil v deročo vodo ondi pri vaškem mlinu, da reši v vodo palo dete? In nekaj dni poprej pobil je steklega psa. Slehern občuduje njegovo srčnost.“

„Srčnosti mu ne oporekam“, odvrne starec. „Toda ta srčnost ni prava; on

je ne vporablja zategadel, da bi bližnjemu koristil, kakor Bog zapoveduje, ampak podaja se v nevarnost iz uzroka, da bi se malovrednega življenja iznebil. Veruj mi, njegovo početje sem že večkrat opazoval. Hedvika, Hedvika! ohrani si prejšnji mir v srcu!“

Zvesti strežaj pogledal je še jedenkrat sočutno svojo ljubljenko, katero je tolikrat, ko je bila še majhna, pestoval, potem pa je počasi odšel iz sobe. Toda njegove svarilne besede niso našle pri deklici rodovitnih tal; ni zamogel pripravnih besed najti, da bi jo do dobra prepričal o zlobnosti gozdarja. Gozdarjeve besede so že storile prevelik upliv na njeno dušo, da bi zamogla hudo o njem misliti. Da je starec resnico govoril, o tem hočemo prijaznega čitatelja v naslednjem poglavju prepričati.

Osmo poglavje.

O času naše povesti ni bilo še dosti deželnih orožnikov in ceste so bile popotnikom mnogokrat nevarne. Gozdnato gorovje v okolici felzeškega

gradú bilo je večkrat varno zavetje roparskim druhalam. Kakor smo uže omenili, ni bilo od felzeškega gradú pa do turške meje posebno daleč; lahko je umeti, da ni bilo ravno lahko delo roparske druhal zasledovati, kajti prav lahko je ubežala na Turško ali pa na Beneško. Vrh tega pa je še vojska potrebovala zmožnih môž, kateri so morali popustiti deželo, da se bojujejo proti sovražniku; pri domu jih je toraj le malo ostalo. Ropanje in požiganje ni bilo v tistem času nič nenavadnega. Grof Felzek je zavoljo tega število hlapcev povečal, njih poveljnikom pa gozdarja imenoval, pač ne sluteč, da hrani pri domu strupeno kačo.

Ne daleč od grajskega zidovja v temnem gozdu nahaja se velika jama, kakoršnih se v tej okolici mnogo dobi. Malo komu je bila ta jama znana, kajti porašena je bila z gostim trnjevim grmom, a kdor je zánjo vedel, ta se ji je ogibal. V tej jami prebivala je roparska druhal, obstoječa iz zanikarnih postopačev, večjidel laških banditov, kateri so bili od Benečanov čez njihovo mejo na Avstrijsko zapodeni. Načelnik tem banditom imenoval se je Canareto, na ka-

terega glavo je bila po bližnjih deželnih sodnijah lepa svota razpisana.

Nekega popoldné sedi ta roparski načelnik pred vhodom v jamo. Pred sabo v naročji ima puško, katero skrbno ogleduje. Pri tem pa se pazljivo na vse strani ozira, da bi ga kdo ne iznenadil z nepričakovanim obiskom. Čuden glas piščalke se v gozdu začuje. Ropar mu takoj odgovarja in malo trenotkov zatem prileze skozi gosto grmovje drug ropar.

„Kakošnih novic mi prineseš, Lorenzo?“ vpraša načelnik prišleca. Predno mu ta na vprašanje odgovori, vsede se na nizko skalo načelniku nasproti, potem pa prične: „Najboljših novic sem ti prinesel. Plen bo izvrsten. Felzek nam ne bode veliko preglavice delal. Kaj meniš, katerega sem tam v gradu videl?“

„No?“ odgovori Canareto ter vprašaje zre v nasprotnika.

„Nikogar drugega nego Rudolfa“, nadaljuje prišlec. „On služi za gozdarja pri grofu.“

Načelnik zrè osupneno govorniku v obraz. „Rudolfo? Je-li mogoče!“ vsklikne z radostnim glasom. — „Ta izkušen morilec se sedaj še po svetu klati! — Ne, ti se motiš!“

„Da bi se motil!“ smeji se Lorenzo. „Predobro poznam Rudolfa, tako dobro, kakor sem poznal svojo revno mater, katero so doli na Laškem obesili.“

„Tega ne morem verjeti!“ reče načelnik. „Rudolfo naj bi se upal tu okoli tako očitno hoditi, ko je na njegovi glavi tisoč cekinov in visi v Reki pri vislicah njegova podoba.“

„Jaz menim“, deje Lorenzo, „Rudolfo je uže večkrat pokazal, kaj da zna. Se še spominjate, kako je nekega grofa v Benetkah skrivaj usmrtil? To delo je tako izvrstno izpeljal, da je potem med našo družbo lahko vstopil. Mar še veš povedati ono zgodbo?“

„Gotovo“, odvrne Canareto. „On je imel velik račun z grofom. Rudolfo je bil zadnji bogate hiše; pri zibeli se mu ni pela pesem, da bode on nekdej bandit ter si z nožem iskal vsakdanjega kruha. Njegov oče je premogel več krasnih gradov in posestev po deželi in če bi vse po pravici šlo, moral bi Rudolfo sedaj biti med prvimi beneškimi plemenitaši. Že zgodaj je postal sirota; omenjeni grof je postal njegov varuh. Tega sleparja gnalo je poželenje do bogastva in krasnih posestev. Med

tem, ko je Rudolfo obiskoval visoke šole v Padovi in Bolonji, zmislil si je stari slepar hudo laž ter raztrosil, da je Rudolfo ud neke zarotbe, katera se je zoper deželo zarotila. Celó dokazuje dajal grof; bila so to pisma, katera je starec sam pisal. Prošnje in opravičevanja Rudolfova, da je v resnici popolnem nedolžen, niso imela nikakoršnega vspeha. Sodnija je verjela grofovim prisegam, Rudolfo je bil iz dežele izgnan in oropan svoje časti. Grof, kakor rešitelj dežele, postal je lastnik Rudolfovih posestev.“

„Prokleta!“ dejal je jezno Lorenzo, ki je ves čas pazno poslušal načelnikove besede. „Grof je bil v resnici mojster vsem hudobijam; on osramoti vse bandite. — No, vražji slepar pač ni dolgo užival krivičnega bogastva. Rudolfov oster nož končal je njega in vso rodovino. Ha! ha! res je smešno, ako se pomisli, kako ga je sodnija zaman zasledovala.“

„Prav imaš“, prigovarja načelnik. „Vest o tej hudobiji se je tudi v teh krajih razširila in čuditi se moram velikanskemu pogumu, ki ga ima Rudolfo. — Praviš, da stanuje v gradu?“

„Ne; on stanuje v gozdarski koči; toda včasih prenoči tudi v gradu. Precej dolgo sem ga čakal in rad bi mu bil kako znamenje dal, a bal sem se, da se ne izdam. Bilo je ravno nekaj tujcev v gradu, kateri se, kar sem s težavo slišati zamogel, pripravljajo za velik lov na divjačino. Se bomo morali pač skriti, sicer bi nas lahko izvohali.“

„Vse naše upanje bi splavalo po vodi“, reče načelnik, „ako bi komu izmed nas do živega prišli. Felzekovo bogastvo nam itak ne uide, ker je Rudolfo v gradu. Pojdiva v jamo; zdi se mi, da slišim lovski rog.“

Lorenzo se počasi vzdigne ter pazno posluša. „Prav imaš, istina je; Canareto, dobro uho imaš.“ Na to urno izgineta v goščavi.

*

Veselo se razlega lovski rog, odmevaje na daleč po gozdu; vmes pa se čuje glasen strel in lajanje psov, ki preganjajo divjačino. Takrat je bilo v teh gozdih še veliko jelenov in srn, še celó divjih prešičev ni manjkalo in lov na take živali stal je lovцем mnogo truda.

Stari grof felzeški je imel danes posebno veselje do lova. Pri lovu pa

bi bil kmalu nesrečen. Psi so zasledovali hudega mrjasca, kateri je ravno proti staremu grofu bežal. Grof izproži; kroglja pa ne zadene živali, le nekoliko kože ji opraska. Žival v hudih bolečinah plane srdito proti grofu. Gotovo bi bilo po njem, ako bi ne bil v tem trenutku prihitel Rudolfo ter zabodel divji živali nož v srce.

Nekaj lovcev je bilo pri kratkem dvoboju navzočih in ti so sedaj na glas zatrobili v rog, v znamenje, da je lov končan.

„Postal sem tvoj dolžnik, Rudolfo“, ogovori stari grof gozdarja. „Mrtev ali pa hudo ranjen ležal bi sedaj tu, ko bi me tvoja pogumna roka ne bila otela.“

„To je bila moja dolžnost“, odgovori Rudolfo; „to je moj posel, za katerega dobivam plačo. In prav veseli me, da mi je bilo moč to storiti.“

„Pravico imaš, da si voliš za hrabro delo sam plačilo“, nadaljuje grof. „Terjaj ga, in ako je v moji moči, izpolnim ti željo.“

„Gospod grof“, odvrne Rudolfo, „lahko me osrečite. — Dali ste mi službo, od katere se živim. Imam lastno streho in za delo nisem slab; le osebe še po-

grešam, ki bi bila pridna in razumna gospodinja, katera bi mi življenje sladila.“

„Naj bode“, méni grof, „poišči si žene; in da vama v gospodinjstvu ne bode primanjkovalo, hočem jaz skrbeti; vsaj sem tvoj dolžnik.“

„Žene mi ni treba iskati, ker sem jo že našel, le dovoljenja vas prosim, gospod.“

Mladi grof, ki je bil pri razgovoru navzoč in pazno poslušal, prebledel je sedaj, kajti slutil je, kam Rudolfo namerava.

„Za dovoljenje me prosiš?“ odvrne čudeč se stari grof. „Katera ti pa je tako na srce prirastla?“

„Hedvika“, reče naglo gozdar.

„Hedvika, moja rejenka? — Si li mar ž njo govoril, in kaj ti je odgovorila?“

„Govoril sem ž njo. Molčala je in svitla solza zdrknila ji je iz krasnega očesa doli po lici; tolmačil sem si to kot dobro znamenje.“

Stari grof stal je mirno pred gozdarjem, kakor da bi nekaj premišljeval. „Hm!“ reče slednjič počasi, „priden si, službo opravljaš skrbno in zvesto; po tvojih besedah pa se lahko sodi, da imaš

tudi precej olike. Rešil si mi življenje; če te tudi dekle ljubi, potem rad —.“

„Stojte oče!“ zakriči mladi grof silno vznemirjen. „Ne pre naglite se! Li hočete s tujo srečo plačati, česar tudi borno zlato nemore? Ako sta vam moja sreča in mir draga, opustite nadaljnjo razsodbo. Več o tem mi sedaj ni mogoče govoriti; doma pa vam hočem srčno skrivnost odkriti, katero sem do sedaj sam za-sé hranil.“

Stari gospod je začudeno pogledoval svojega sina, katerega notranji nemir in hude bolečine so bile videti na bledem obrazu; ni si znal besedi svojega sina raztolmačiti.

„Vrnimo se v grad!“ ukaže stari grof navzočim in obrnivši se k gozdarju, reče prijazno: „Rudolfo, tvoj dolžnik ostanem; pa kmalu hočem dolg poravnati; kar se pa tvoje prošnje tiče, pusti mi nekoliko odloga, da do dobra premislim.“

Lovčev obraz se je pri teh besedah krčevito stezal, oči so se mu iskrile; hudo je pogledal Julija, kakor da bi mu hotel s samim tem pogledom srce prebosti. Ko bi bila Hedvika v tem trenutku videla gozdarja, gotovo bi pre-

plašena zbežala, kajti ta obraz kazal je ves peklenski srd, kateri je v lovčevih prsih divjal. Rudolfo pa je le za malo trenutkov svoj obraz tako spremenil; mirno, kakor bi se ne bilo ničesa pripetilo, podal se je zatem z lovci proti gradu.

Deveto poglavje.

Po večerji se je podal Julij s svojim očetom v spalno sobo ter mu tukaj v mraku razodel vročo ljubezen do Hedvike. Slikal mu je natanko vse čute, katere je že zdavno gojil v mladem srcu, slikal tudi čut ljubezni, katerega goji Hedvika zanj. Opisal mu je natanko oni žalostni trenutek, v katerem sta slovo jemala, ko se je on odločil iti nad sovražnika. Omeniti pa tudi ni pozabil zveste prisege, katero sta oba slovesno storila istega večera pred odhodom tamkaj v vrtu, prisego namreč, da se hočeta vedno ljubiti, da jo Julij vzame za svojo ljubljeno ženo.

„Dragi oče“, reče Julij naposled, „brez nje nima svet zame veselja in

brez nje ne morem nikdar miren in srečen postati.“

Stari grof je do konca pazno poslušal sinove besede, katere je ta tako navdušno in goreče govoril.

„Tacih besedi nisem od tebe pričakoval“, reče grof precej glasno, a ne osorno. „Pravo, gorečo ljubezen tudi jaz spoštujem, vendar slušaj, kako misli o celi zadevi tvoj izkušeni oče. — Hedvika je v resnici lepa in kar je še lepše, ona je dobrega in blagega srca. Ne manjka ji družega nego plemstvo. Moj sin, v ljubezni stori človek pač mnogokrat prehiter in premalo pre-mišljen korak, ki ga pozneje bridko ob-žaluje. Glej, kako veselo je, če se lahko človek na svoje pradede spominja in pride nazaj do onega, kateri si je za kako hrabro delo prvi pridobil v ro-dovini plemstvo. Ako bi bila Hedvika plemenita in tvojega stanù, lahko pri Bogu prisežem, da bi mi bila najljubša.

Toda ne misli, da to iz zgolj hre-penjenja do plemičeve časti govorim in da bi ne hotel dovoliti v tvojo zvezo. Ti je že mar svojo ljubezen razkrila?“

„Tega ji pač njeno blago in nežnočutno srce ne dopušča“, odvrne

Julij. „Saj še umakne se mi, kadar bi jo o kaki priložnosti imel srečati. Ona misli, da bi se vi in mati grozili nad tem, če bi vedeli o najini ljubezni; ko sem ji prvič povedal, kako iskreno jo ljubim, je molčala; a solze v očeh so jasno pričale, kaj je čutila.“

„Da, znano mi je, kako blago in dobro srce ima Hedvika. Izprašaj svoje srcé še jedenkrat prav natančno, dragi sinko; veruj mi, da govorim le iz skušnje, kajti nejednaki stanovi se v občé ne strinjajo dobro. Da, izprašaj svoje srce, izprašaj pa tudi Hedvikino; vsak je sam svoje sreče kovač. — O tej zadevi hočem še z materjo nekaj besedi izpregovoriti. Dobro spi, sinko moj, ter premisli, kar sem ti govoril.“

Oče in sin se ljubeznivo objameta, voščita si drug družemu lahko noč, potem pa Julij zapusti očetovo sobo ter stopa po stopnicah navzdol in gre v vrt; tu se hoče oddahnuti in si pomiriti burno srce. Da bode oče v zvezo s Hedviko dovolil, to ga osrečuje; da mu mati goreče želje ne odreče, tega je gotov. Jediná skrb mu je še, Hedviko popolnem za-sé pridobiti, predno je gozdar ne ulovi v svoje mreže.

Lepo jutro je. Sonce se tako milo ozira po naravi ter pošilja svoje tople žarke po prebujeni okolici. Srebrna rosa po zeleni travi in pisanih cvetkah na grajskem vrtu se spreminja v tisočerih barvah, kakor bi bil vrt s tisoč in tisoč dragimi kameni posut. Umetni vodomet sredi vrta se tako krasno blišči, padajoče kapljice pa se ljubko igrajo v sedmerih mavričnih barvah. Prijazni studenček ondi koncem vrta žubori tako veselo po gladkem kamenji, kakor da bi se mu mudilo napajat zelenje grajskih travnikov in duhtečih livad.

Lepo žgolé krilati pevci po zelenih vejah in veseli škorjanček se dviga visoko pod sinje nebo ter prinaša Stvarniku svojo jutranjo pesem v dar.

Vse je tako živo, tako veselo, le Hedvika ondi v vrtni utici sedi tako žalostna; vidi se ji, kako bojuje hud srčni boj. Za njo pač nima krasno jutro nikakoršnega veselja. Žalostno dekle niti ne čuje ubranega petja krilatih pevcev, niti ne občuduje krasno-barvanih duhtečih cvetk. Solzne oči vprte so na delo, katero drži v bledih rokah. Pa delo jej ne gre izpod rok, kajti nje

misli so Bog vé kje drugej. Kaj se krog nje godi, ničesa ne čuti; celó bližajočih se korakov ne čuje. Še-le ko zazrè senco prihajajoče osebe na belem predpasniku, pogleda nehoté nazaj,

„O, Hedvika, hvala Bogu, da te samo tu najdem!“ spregovori milodoneč glas prišleca, pri čegar prihodu Hedvika močno zarudi. „Hedvika, draga mi deklica“, nadaljuje Julij, kajti on je bil ta prišlec, „povej mi odkritosrčno, kaj z mano nameravaš, kajti ni mi moč v tej negotovosti dalje živeti.“

„Ne zabite, gospod grof“, reče Hedvika na pol tiho, „česa sem vas prosila in če ima ta prošnja pri vas kaj veljave, zapustite me!“

„Gozdar te snubi. Povej mi, prosim te, ali si mu že dala besedo?“

„Nima je še; pa odrekla mu je ne bodem.“

„Oj, Hedvika“, zakliče mladenič zdihujoč, „si mar že pozabila onih besed, v katerih si mi obljubila, da bodeš moja žena? Ne pustim te! Moj oče že vse vé.“

„Za Boga, kaj si storil?“ vsklikne preplašena Hedvika.

„Izpolnil sem le svojo dolžnost, izpolnil le to, kar ljubezen in čast za-

htevata. Dobro vem, kaj prikrivaš; ti me še vedno ljubiš. Ne taji mi tega; vidiš, ta solza v očeh priča o hudem srčnem boji. Ne žali dobrih starišev. Pomisli le, da bi s tem teptala lastno in pa mojo srečo.“

„Menila sem, da ste bolj usmiljeni, gospod grof“, reče Hedvika strastno. „Slaba ženska stvar vas je prosila, da je ne vznemirjate s takimi besedami in vi klubujete tem prošnjam. Kar za vas čutim v srcu, to moram tudi zatreti, kajti vsak naj se po svojem stanu nosi; čez mejo svojega stanú stopiti pa je predrznost.“

Julij kima z glavo. „Cesarju se imam zahvaliti za plemstvo, tebi je pa Bog plemenito srce podelil in nobena moč te zemlje ti ga ne odvzame. — Ne, Hedvika, ti si moja; ne pustim te. Pridi na moje zvesto srce: pridi, Hedvika!“

„Julij, bodi usmiljen!“ prosi deklica jako razburjena.

„Usmiljen naj bodem?“ odvrne on bridko. „Preveč me mučiš; tako mirno tu sediš in me pustiš, da se moram z obupom boriti. Sem li to zaslužil, trdosrčnica? — O, vsak ženski čut je laž,

vsaka solza, ki pride z očesa, vsak zdihljaj iz globočine srca, vsaka pri-sega, katero usta govoré. Ne, zvestobe pač ne pozna žensko srce!“

Globoko ginena vsled grofovih be-sedi, vrže se Hedvika na njegove prsi ter ga krepko objame. „Neusmiljeni človek“, zdihuje ona, „ti hočeš končati zvesto srce.“ Julij objame zalo postavo dekličino in jo pritisne na srce. Sladek poljub je nadomestil besede, katerih Julij v trenutku ni bil v stanu govoriti.

„O Bog, kaj sem storila!“ vsklikne boječe deklica ter se mu izvije iz rok.

„Hedvika, krasna Hedvika“, reče bolestno mladenič, „ne iztrgaj se mi iz rok; ti si moja nevesta pred Bogom. Naj nama bode svet še tako sovražen, da si le moja, vse gorje rad nosim.“

„Nehajte, grof“, odvrne Hedvika, ki se je bila sedaj zopet nekoliko ojačila, „to je pregrešno. Akoravno je te besede preobilno srce govorilo, vendar rotim vas, zabite. — Očetova ljubezen vam vaših prošenj morda ne bode odreči zamogla; toda jaz sem čestokrat molila, da bi zamogla pač vso skrb in ljubezen vašim dobrim starišem povrniti. Bog me je uslišal; darujem jim tedaj krva-

veče srce, ne da bi me kaka solza polila. To so najine zadnje besede.“

Obrnivši se proč, hoče urno oditi, pa Julij jo prime krepko za roki ter pade pred njo na koleni: „Ne, Hedvika, nebeška deklica, ne izpustim te! Sedaj še-le poznam tvoje blago srce. Na kolenih pred tabo hočem —“

Kdo vé, če bi se mu ne bilo slednjič še posrečilo, deklico od trdnega sklepa odvrniti! A nemila usoda posegla je sedaj z nevoščljivo roko med ljubimca in pretrgala njin nadaljni razgovor. Pred njima stal je gozdar. Grof, ugledavši tega krutega človeka, hitro skoči na noge.

Komaj deklica gozdarja opazi, že plane k njemu, prime ga za roko ter vsklikne: „Rudolf, jaz sem tvoja žena!“ nato pa urno zbeži.

Nasprotnika se srpo pogledujeta. „Gospod grof“, povzame gozdar besedo, „oprostiti mi morate, da spregovorim nekaj besedi.“

„Moram?“ odvrne Julij in njegovo okó se jezno iskri. „Ta govor je nedostojen.“

„Ker se je Hedvika sama izrazila, da je moja nevesta“, odvrne gozdar z

zlobnim posmehom, „imam pač pravico vas vprašati in razjasnjenja prositi, kaj se je pač tu malo poprej godilo? Ona je moja žena; in vas sem našel pred njo na kolenih?“

„Hedvika ni tvoja žena“, reče Julij krepko; „beseda, katero ti je v naglici dala, nima nobene veljave. — Ti si zanikaren človek!“

„In če sem tudi“, dé gozdar srdito, „je pač nespametno od vas, da me na to opozarjate. Vaš oče je res moj gospodar in jaz njegov sluga; vendar mu nisem svoje časti zastavil; to mislim si sam hraniti. Hedvika je moja nevesta in jaz jo hočem neomadeževano videti. Zategadel vprašam: kaj se je malo poprej tu godilo, gospod grof?“

„Rudolfo, ko bi ne bili rešitelj mojega očeta, bodite uverjeni, vaše besede bi vas mnogo stale. A dolžen sem vam hvale. Pa tudi hvaležnost ima svoje meje, zategadel čujte: Hedvika ne bode nikdar vaša žena; pot do altarja peljala bi jo mimo mrtvega mojega trupla!“ Izgovorivši te besede, odšel je mladi mož urnih korakov.

Gozdarjev obraz se je čudno nakremžil. „Ha, ha“, smeje se z vražjo

zlobnostjo. „No, če se po drugačni poti ne pride do Hedvike, gospod grof, majhen umor mi potem pač ne bode delal preglavice. Dobro bi bilo, da se me odlej varujete.“ Hudobne misli navdajale so njegovo dušo. Akoravno je imel dosti viharnega in pregrešnega življenja za sabo, vendar je še iskrica dobre vesti tlela v njem, katere glas je skušal ubogati. Da bi bil le prepričan, ako ga deklica ljubi; ali pa bode svoje srce navezala na mladega grofa? Smrt potem njemu!“ sikal je jezno z zobmi, potem pa odšel iz vrta.

Deseto poglavje.

V istem času, ko je Hedvika Juliju tako ganljivo slovó dajala, da se naveže v svoji obupnosti na nevrednega človeka, posvetoval se je grof s svojo soprogo o bodoči usodi dragih otrok. Tudi je grof grofinji vse tajnosti povedal, katere je Julij svojemu očetu zaupal.

„Sedaj veš vse“, konča pogovor. „Ne premišlujva na dolgo, kajti težko čakata dve srci najinega sklepa. Julij

pač vé, da mu je prosta volitev; a preveč čisla in ljubi svoje stariše, da bi ne slušal njih besed in opominovanj.“

„In kaj si ti sklenil?“ vpraša grofinja.

„Jaz ravno iz tvojih ust pričakujem rzsodbe“, odvrne rahlo grof. „Ve ženske znate v takih zadevah stvar bolje presoditi, kakor mi.“

Grofinja zre nekaj trenutkov pre-mišljaje pred sé, potem pa prične: „Slušaj, ljubi Felzek, kaj ti odkritosrčno povem; že zdavno sem gojila v sebi željo — kajti Hedvika mi je jako ljuba — da se nju srci sklenete za vedno. Mar nisva samá vcepila prve kâli ljubezni v mladi srci? Mar hočeva sedaj te kâli zatreti? Vkupaj sta vzrastla, videla sem, kako divno in krepko sta se telesno in duševno razvijala; še vedela nista o tem. — Prava ljubezen mora tudi po dolgi ločitvi zvesta ostati, dà, še bolj vroča. To sem uvidela pri Hedviki in Juliju; čisto ljubezen sta si ohranila, kakor ostane zlato v ognju čisto, pravo zlato. Na tihem sta upala v boljšo prihodnjost in jaz mislim, da bi boljše in zvestejše hčere ne mogla dobiti, kakor je Hedvika.“

„Če si že zdavno to željo v sebi nosila“, vpraša grof, „zakaj pa nisi Hedviki drugačne vzgoje dala? Sedaj pogreša marsikaj, kar bi kakor bodoča grofinja neobhodno potrebovala.“

Grofinja odgovori: „Mi živimo tu v gradu sami za-sé, prav ločeni od sveta; le redko kedaj pride kak gost v te hribe; kakor nas to veseli, tako veseli tudi otroka. Onadva sta vzrastla v gradu. Šeg in navad popačenega ljudstva po svetu ne poznata, ker razkošnostij ne potrebuje tiha sreča. Vrh tega pa se je Hedvika pač že toliko gospodinjstva priučila, da bode obeh prihodnjost jasna in srečna.

Kako lepo ubira glasne strune, pa tudi pesni domačih pesnikov jej niso tuje. Akoravno ne premore tiste olike, katero svet kot največo in najpotrebnejšo čisla — tujih jezikov govoriti — vendar ménim, bode lahko zadovoljno živela. Veš, dragi moj, s tujim jezikom pride tudi tuj duh v človeka. Marsikateri se potem svojega dragega maternega jezika sramuje ter se s tujim bahá. Tuj jezik mu je potem čez vse, svojega maternega pa zaničuje in grdi. — Hedvikino srce je čisto, neomadeževano,

zategadel mi je ljubša, nego razvajene, ošabne hčere grofovskega rodú.“

„Kako me pač veseli, draga ženka“, reče grof, kateri je ves ta govor pazno zasledoval, „kako me veseli, da sva tudi sedaj v tej reči istega mišljenja, kakor sva bila vedno. Naznaniva to veliko srečo takoj Hedviki in Juliju.“

Julij je ravno prav stopil v sobo, da čuje veselo novico in prejme blagoslov svojih starišev. Srce mu je kar nepričakovanega veselja poskakovalo. Pa kmalu ga mine to nebeško veselje, ko se domisli onega žalostnega trenutka s Hedviko v vrtu, ko mu je slovó dajala za vedno. Stvar odkrije tudi starišem in pové, kako mu je Hedvika s prva na prsih slonela, zatem se mu krepko iz rok izvila in prihajajočemu gozdarju obljubila, biti njegova žena.

Ginena vsled sinovih besedi otrè si grofinja solzo iz očesa. „Opazila sem že poprej hud boj v Hedvikinem srcu“, reče, „in tudi deklico dobro poznam. Prepustita jo meni, da ji povem, kako je najina sreča od njih sreče odvisna. Pustita me ž njo samo. Baron Vernek vaju je povabil na svečanost; obljubila sta mu, da prideta; jezditá tedaj tja.

Medtem pa hočem Hedvikino srce utolažiti in mir dušnemu boju storiti.“

Julij ni bil kaj zadovoljen tako dolgo čakati, da objame svojo nevesto. A stariševe predstave, da prehudo veselje zamore škodovati, potolažile so ga do dobra. Grof in sin odločila sta se tedaj takoj odriniti iz grada ter se še do polnoči vrniti.

Grofinja opozori grofa še na baronovo prošnjo, pri odhodu tudi nekaj svojih služabnikov s sabo vzeti, ker bi jih sicer za postrežbo pri svečanosti primanjkovalo. Grof ukaže tedaj nekaterim služabnikom, da osedlajo konje in pojezdijo ž njim, kar je zveste sluge močno razveselilo. Samo jeden poprosi grofa pri domu ga pustiti in ta je bil stari Bernard.

„Gospod grof, pustite me doma!“ prosi zvesti strežaj. „Kaj naj počnem na Verneku? Moje srce mi ne miruje in ne dopušča, milostivo gospo samo v gradu pustiti.“

„Vsaj ostane Rudolfo tudi tu“, odvrne grof.

„Ravno zato me je groza“, reče Bernard; „ne zaupam mu veliko. Pustite

me v gradu! Vrh tega pa mi tudi škoduje ježa.“

„Kaj bledeš, stara pokveka!“ reče nevoljno grof Felzek. „Kakošna môra te pa tlači, da tako neumno sanjariš? Preveč zaupam v Rudolfa, kako da bi zamogel o njem napačno — misliti; njegovemu pogumu imam svoje življenje zahvaliti. Poznam tvojo zvestobo, Bernard, zatoraj ti odpuščam te bedarije; toda o Rudolfu mi ne zini besedice več. — Ako te ni volja z mano iti, lahko ostaneš doma.“

„Gospod grof“, reče ponižno stavec, „kako lahko mi je pri srcu. Bog daj, da bi se nikdar moje sanjarije ne uresničile.“

Služabniki so urno povelje izpolnjevali in kmalu je stalo na dvorišču za ježo potrebnih konj, težko pričakovaje hrabrih jezdecev.

Že je hotel stari grof konja zasesti, ko stopi Rudolfo k njemu ter ga prosi določnega odgovora zaradi Hedvike.

„Izbij si dekle iz glave, Rudolfo“, reče grof, „ta cvetka ni za té. Vsaj je dosti deklet; zberi si drugo ter bodi o moji hvaležnosti popolnem prepričan. Dam ti lepo svoto, da bodeš zamogel

brez skrbi in pošteno živeti, kjer koli hočeš; Hedvike pa pozabi.“ Nató zasede čilega konjiča.

Kakor strela iz jasnega neba, tako hudo so zadele gozdarja grofove besede; kajti nikdar si ni domišljeval, da bode grof dovolil v zvezo svojega sina s Hedviko, katera je tako nizkega stanú. Je mar njegovo upanje tudi sedaj splavalo po vodi? Gorjé onim, ki so mu uničili zemeljsko srečo! Srd v njegovem srcu se oživi. Mračno gleda nekdanji bandit za grajskimi jezdecí, potem se pa urno podá po stopnjicah navzgor, naravnost k Hedviki, katera naj mu prihodnjost določi.

Ednajsto poglavje.

Hedvika ni vedela, kam so urni jezdecí namenjeni. Zvedela pa je kmalu za tem od gozdarja, ki je ravno vstopil. Povedal je, da obhajajo neko svečanost na gradu Verneku, kamor sta tudi Felzek in njegov sin povabljena. „Pa kaj naju to briga“, nadaljuje lovec ter opazuje deklico z mračnim pogle-

gom. „Marveč povej mi, kaj se je danes v jutro na vrtu v utici godilo, ker sem vaju tako nepričakovano iznenadil? Kaj je bilo povod, da si mi tako urno odkrila ljubezen? Govôri! Jaz hočem to vedeti.“

„Rudolfo“, odvrne resno Hedvika, „jaz ljubim resnico ter nočem tvojega zaupanja do mene z lažmi skruniti. Slušaj me mirno. — Mladi grof me ljubi in to v resnici; mir njegovih starišev mi je preveč svet, kakor da bi ga jim zamogla kaliti; zategadel ne uslišim nikdar njegove prošnje; kajti taka nehvaležnost do svojih dobrotnikov bila bi gotovo velika pregreha. Mene v srcé boli, da moram tako govoriti, pa vedi, tudi jaz ljubim Julija.“

„Ljubiš ga! — Grom in strela!“ renči gozdar na pol nerazumljivo.

„Da, ljubim ga“, ponavlja Hedvika. „Uže od prve mladosti sem se ga navadila takó zeló, da bi bila brez njega isto tako težko, kakor brez zraka in umrla bi, ko bi to ljubezen morala opustiti. — Vendar pa ti hočem biti zvesta žena, vse dolžnosti natančno izpolnjevati, dokler ne stori smrt konec bolečinam zatrte ljubezni.“

„Ha, tacega mišljenja si tedaj!“ za vpije gozdar ter se zlobno nasmeje. „In jaz sem mislil, da me ljubiš! Nespametnik, kako sem pač mogel sanjati o sreči, da me kako človeško bitje še ljubi? — Izgini, zadnje upanje do človeštva! Sedaj je vsa moja sreča splavala po vodi!“ Njegov glas je donel neizrečeno grozovito in prsi so se mu burno vzdigovale. Nakrat se prime za čelo, kakor bi imel v njem hude bolečine, zatem pa urno zdirja iz sobe.

„Rudolfo! kam hočeš? Za Boga, rotim te!“ vpije Hedvika na smrt preplašena. Toda mož ne čuje več njenih besedi. Kakor bi ga ves pekel preganjaj, dirja po stopnicah navzdol, čez dvorišče in pri vratih ven. Še-le ko ga temota gozda sprejme v svoje naročje, vstavi dirjanje ter začne bolj polagoma stopati.

Bivši bandit Rudolfo je nosil še vedno pičico dobrega v sebi. Pogled v lepo, nedolžno devico oživil mu je zadnjo iskrico ljubezni, da je močno vsplamtela. Upanje v boljšo prihodnost in v odpuščenje njegovih pregreh svelo je kakor zvezda v temni noči. Ta zvezda je sedaj ugasnila; vse upanje je

uničeno; ničesa mu ni ostalo več. Obup se je polastil sedaj zopet zlobne duše. Kaj naj pač še počne na svetu, ko mu je takó zadnji žar sladkega upanja ugasnil? Bi li ne bilo najbolje, nesrečnemu življenju konec storiti?

Ta misel mu je ugajala. Sname puško ter jo pazno ogleduje, slednjič napne petelina, nastavi konec cevi na srce in hoče sprožiti, ko mu nepričakovano tuja roka puškino cev zagrabi in proč porine.

Gozdar se jezno obrne, da vidi predrzneža, ki ga v izpeljavi storjenega sklepa moti. Ko pa moža ugleda, stopi za korak nazaj. „Canareto!“ zakliče ves iznenadjen.

„Me-li vendar še poznaš, Rudolfo?“ se smeje ropar.

„Kaj hočete?“ vpraša gozdar.

„Našega starega tovariša hočemo“, meni Canareto. „Vendar povej mi, kako je mogoče, da si hoče bandit sam svoje življenje vzeti?“

Med tem pogovorom pristopilo je še nekaj drugih banditov iz goščave. „Kaj pomaga, če vam uzrok navedem?“ odvrne Rudolfo.

„Vi bi stvari ne umeli. Ne, ne, pač ne veste, kaj je obup. Smejete se

mi! Uzrok temu je le neka deklica ondi na gradu Felzeku, ki me je v tak položaj pripeljala.“

„Hm“, godrnja Canareto, „pač ménim, da je med nami marsikaj tacih, katerim so se že jednake stvari pripetile. — Gotovo si bil prevarjen?“

„Za vraga! bil sem“, reče jezno Rudolfo. „Mislil sem, da me v resnici ljubi blago žensko bitje, a sedaj razvidim, da sem se varal, da sem bil le zaničevan.“

„Zaradi deklina, ki je svojemu ljubemu nezvesta postala, hoče hrabri mož, stari bandit obupati?“ odvrne načelnik, „ne, to bi bilo odveč; nezvestoba terja maščevanje, a ne obupa. Priložnosti, da se maščuješ, ti ne manjka. Čuli smo o velikih zakladih, ki se nahajajo tu gori v gradu Felzeku; prišli smo sem, da prejmemo tudi mi delež. Grad se mora nam še danes udati, poprej, kakor se grof s spremstvom vrne. Ako nam pa hočeš pri težavnem delu svojo pomoč obljubiti in nam odpreš velika vrata, bodi ti tretjina ropa v dar; deklico lahko izpelješ in potem imaš vsega, kar ti le srce poželi.“

„Prisegel sem pač, deklica mora biti moja“, reče Rudolfo počasno, kakor bi se bal predlog roparja vsprejeti.

„Bandit je mož - beseda“, pristavi Lorenzo urno „Se hočeš mar še kaj premisliti?“

„Naj bode“, odvrne Rudolfo. „Maščujte me, jaz vam bodem vodnik. Odprl vam bodem velika vrata, pa ne pridite prepozno; kajti grof je pri odhodu rekel, da se za časa vrne. Ko odzvoni večerni zvon doli v vasi in delavci iz gradú odidejo, tedaj prihitite. Podaj mi roko, Canareto, in prisezi.“

„Prisezam! da pridemo gotovo in o določenem času“, reče načelnik ter krepko stisne Rudolfu roko. Nato se razide vrla roparska družbica. Gozdar jo ubere proti domu, roparji pa se začnó pripravljati na odhod, kajti potem, ko oropajo grad, jim ni več biti v tej okolici.

Dvanajsto poglavje.

Blagi ljudje v gradu pač ne sluté velike nevarnosti, katera jim pretí. V grofinji sobi sedi Hedvika; v naročji

jej leži pletkanje, katero je ravnokar odložila, ker se je že mračiti pričelo. Dobra gospa, ki je s toliko ljubeznijo vzredila Hedviko, stoji pri oknu in zre ven v krasno, večerno naravo. „Kako krasen je pač poleten večer!“ prične grofinja. „Vse je tako tiho in mirno; luna razliva tako čarobno po samotni okolici svojo svetlobo in doli v goščavi prepeva večerni slavček svojo ljubezen. Stoletne lipe šepetajo skrivnostno v večernem hladu in visokih hribov sveteči se vrhovi medlo odsevajo skozi vejevje tamnih jelk in smrek. Ako tako-le pri oknu zamišljena stojim, vzbuja v meni prekrasna narava toliko lepih spominov pretekle mladosti. Ti spomini se čestokrat vračajo in zopet izbeže.“

„Samó sladki spomini?“ vpraša Hedvika in lahen izdihljaj prikipi jej iz prsi.

„Da, le sladki spomini, drago dete“, odvrne milo grofinja. „Pač sem okusila marsikako grenkost, a bolečine in težave se pozabijo; te minejo, spomin na srečne dni pa nas spremlja do zadnje ure.“

„In če bi v človeškem življenju veselja ne bilo?“ pristavi Hedvika. „Oj,

grofinja! mnogo cvetic usahne, predno jih povijemo v venec.“

Z nežnim pogledom ozre se grofinja na Hedviko, potem pa nadaljuje: „Življenja pomlad urno mine; čas mladosti je treba pozabiti.“

„Pa nam vendar mladost ne pri naša zmiraj veselih ur. Pride trenotek, v katerem je človeku cel svet sovražen, da, sovražen je človek sam sebi!“

„Razujem te, dobro dete, kaj hočeš s temi besedami. Srce te je ovadilo, priča pa so svitle solzice v očeh.“

Globoko ginjena vsled grofinje milobe in ljubezni do nje objame Hedvika strastno blago dobrotnico ter vsklikne: „Oj, dobra mati!“

„To sem ti pač“, reče grofinja in pritisne Hedviko na prsi. „S to besedo izrazila si vse, kar bi ti bila jaz rada polagoma povedala. — Da, Hedvika, moja ljuba hčerka!“

„Preveč dobri ste, milostiva grofinja, jaz ne zaslužim tolike ljubezni!“

„Da te ljubim, to ljubezen pač zaslužiš. Hrabro si se borila s srcem, da nas nisi žalila. Sedaj vem vse. Prejmi očetov blagoslov, prejmi mojega; in

Julij bode še danes objel in poljubil svojo nevesto.“

„Za Boga, mati — jaz nevrednica!“ vpije Hedvika vsa osupnjena. „Ni mi več mogoče prenašati tolike blaženosti. Ne, — to so sanje!“

„Niso sanje, resnica je“, zagotavlja grofinja. „Take sreče pač nobena druga ne zasluži kakor Hedvika. Zapustim te. Moli večerno molitev in Bog bode poslal mir tvojemu srcu. Lahko noč!“ Ljubko se ozre grofinja na Hedviko, dá jej še jeden poljubek, potem pa tiho zapusti sobo.

Hedvika pade na koleni pred sveto razpelo in moli večerno molitev; končavši jo, vstane urno, položi roko na srce, kakor da bi iskala v notranjem besedi, katerih nje usta ne morejo govoriti. Slednjič globoko vzdihne, iz prsi pa jej prikipé besede: „Kako sem srečna!“

„Saj pa jaz nisem srečen, dobro te razumem“, spregovori pri vratih hripav glas.

Hedvika ni opazila, da bi bil kedo vstopil, tako zamišljena je bila. Preplašena se ozre na prišleca. — „Vi ste tukaj, Rudolfo?“ reče z boječim glasom; „in tako hudó me pogledujete?“

„Si se li prestrašila nepričakovanega gosta?“ smeji se divje gozdar. „Povej mi vendar, kako je to, da si naenkrat tako srečna? Mar zató, ker me goreče ljubiš? Za vraga, ako bi bila to resnica — naj okamnim — prosil bi Boga še odpuščanja.“

Strahotno zré Hedvika v lovčev divji obraz. „Za Boga, Rudolfo, kaj pač nameravate?“ zakriči bolestno. „Kako pa izgledate: cel život se vam trese in oči se tako hudó iskré?“

„Ha, ha! ljubica, te je mar groza? Čuj, ura bije! Skoraj se prične ženitovanje, gostje že prihajajo in razsvetljave nam tudi ne bode primanjkovalo. Za malo trenutkov stal bode ves grad v plamenu; kar je živega, mora umreti. Banditje bodo že skrbeli, da jim nikdo ne uide. Jaz sem njih načelnik in ti si banditova nevesta.“

„O, Bog!“ ječi onemogla deklica. „To ni mogoče! Takó zlobnega srca ne more imeti človek. — Nesrečnež, če hraniš le še kak dober čut v sebi, poboljšaj se! Prosi angelja varha, da se zopet povrne; sedaj je še čas, sedaj, dokler še ne nosiš krvne krivde.“

„Nespametnica!“ odvrne bandit, „tvoja opominjevanja so prazne besede; tvoj jok in zdihovanje ne omeči več srca starega bandita. Nekoč sem se pač povrnil iz grešne poti na pravo. Odpovedal sem se vsemu hudemu, poslušal sem svojo vest, v to mi je pomogla tvoja podoba; ti si mi bila vse na svetu, bila si jasna zvezda, ki si me vodila, kakor mornarja vodi svitla zvezda na širnem morji, da ne zaide v obup. A ta zvezda ni sijala meni, drugemu pač: Za mé je utonila in obup polastil se je moje duše. Ako je to sedaj hudobni duh postal, pred katerim trepečeš: vedi, da je jedino le tvoja krivda.“

Neizrečen strah polasti se Hedvike, katera jokaje pade pred bandita. „Glej me tu pred tabo na kolenih, Rudolfo“, prosi deklica. „Ako bi te bila nekoč rešila pogube s tem, da bi postala tvoja žena! Goreče bodem molila in prosila Boga, da ti zopet pripelje blagega angelja, ki te je zapustil; Bog bode mojo molitev uslišal in ti odpustil. Mirno in srečno bode najino življenje. Živa duša ne vé o tvoji preteklosti; jaz pa bodem molčala, kakor grob. Zapovej, naj se roparji odstranijo iz dežele

in jaz hočem srečno življenje pokopati ter prokletstvo, katero teži tvojo dušo, s tabo deliti, dokler Bog najinih prošenj ne usliši in nama ne odpusti.“

Besede nedolžne deklice naše so nekak odmev v srcu nesrečnega bandita; skoro je bil zopet nekoliko ginjen, kar se začuje glasno piskanje piščali. Bandit se strese. „Prepozno je!“ reče odločno. „Ne morem več pomagati, če bi prav hotel. Glas piščali me opominja na grozno prisego, katero sem storil — peklju.“

Hedvika objame banditovi kolena, a on jo porine proč. Ropot se začuje. Stari Bernard prihiti ves bled v sobo in naznani, da so roparji ulomili vrtna vrata ter prosi Rudolfa, naj pokaže neustrašljiv pogum in hiti doli v vrt, da se bojuje z roparji; a on ide v stolp in zvoní zvon sile, da prihité ljudje v pomoč.

„Pot ti prihranim“, odvrne Rudolfo z zlobnim posmehom ter porine starcu oster nož v prsi. „Morilci, morilci! Bog, kaj sem slutil“, zavpije blagi starec izdihnivši svojo dušo. Hedvika pa se zgrudi nezavestna na stol.

„Ha, zdaj se bode pričelo, delo bode šlo izvrstno izpod rok“, vpije hudoba v človeški podobi. „Zopet sem stari grešnik; ta žrtev storila me je prejšnjega morilca. — Banditova nevesta, slišiš, pripravi se, svatje pridejo; njih vrišč se čuje po gradu. — So že tu!“

In res, v sobo prideró Canareto, Lorenzo in še nekaj drugih roparjev. Dva izmed njih privlečeta onemoglo grofinjo v sobo. „Ha, ha! našega roko-delstva vendar še nisi pozabil“, jame se Canareto divje smijati, ugledavši mrtvega Bernarda na tleh. „Ta ne bode več trave tlačil, vrzite ga iz sobe. Ali je še kaka duša v gradu, katero bi bilo dobro tudi seznaniti z nožem?“

„Še jedna ženska je“, odvrne Rudolfo. „S to bode kratek račun“, reče Lorenzo ter prime za nož, da bi ga porinil Hedviki v prsi, a krepek udarec z nogo pritisne Lorenca, da nekaj korakov v stran odleti.

„Mar hočeš, da ti jaz nož v tvoje pregrešno telo zarinem?“ zavpije nekdanji gozdar z jeznim glasom: „vražji človek, to je moja nevesta!“

„Ne bodi tako nagle jeze“, mirí ga Lorenzo. Sem-li vedel, da je to tvoja nevesta?“

„Če ni ta, je pa una tamkaj v kotu“, reče Canareto in potegne nož, da ga zabode nezavestni grofinji v srce. A v tem trenutku, popade Hedvika morilčevo roko. „Vrag, bodi usmiljen“, upije bleda kakor zid, „končaj mene mesto grofinje!“ Nato krepko objame grofinjo, katera jo ljubó stisne k sebi. „Oj, draga hči, Bog nama bodi milostljiv!“ zdihuje silno preplašena.

„Lahko jo rešiš“, reče Rudolfo, „ako se mi prostovoljno vdaš in postaneš moja nevesta, potem naj se ji nič hudega ne zgodi.“

„Le hitro me umorite“, odvrne pogumno grofinja, „s to pogodbo nisem zadovoljna.“

Hedvika se za nekaj trenutkov ne more odločiti. Roparska nevesta biti, to je strašno, a vendar gre tu za življenje blage grofinje.

„Kaj čakaš?“ zakriči Rudolfo ježno. — „Porini nož, Lorenzo!“

„Stojte! za Boga svetega, stojte!“ zavpije Hedvika. „Mati, vi morate živeti! — Bandit, jaz sem tvoja žena!“

„Nikdar ne smeš, draga Hedvika“, brani grofinja.

„Dovolite mi, mati, jaz moram“, vpije Hedvika, „sicer obupam.“

„Stôri urno, kar misliš!“ ukaže Rudolfo z osornim glasom. „Nas ni volja tako dolgo čakati. Ti moraš z nami, da pokažeš zaklade!“

Še enkrat se objameta jokaje Hedvika in grofinja, potem se pa urno loči deklica od grofinje ter hiti z gorečo bakljo v roki izpolnjevati željo banditov.

Grof Felzek je hranil svoje zaklade in dragocenosti v močni kleti; to je gozdar vedel.

Hedvika se brez ovire podá z banditi v klet. Ko dospejo do kleti, odpró težke ključavnice in roparji z bakljami v rokah hité ropa željni v podzemeljsko klet. Le Rudolfo in Lorenzo ostaneta zgoraj; Hedvika, sloneča na vratih, ima oči proti nebu obrnjene in moli k Bogu za pomoč.

„Le pojdi, Lorenzo, za njimi“, reče Rudolfo, „da nam nič ne uide; jaz hočem pa naglo vrtna vrata zapreti.“ Brž hiti tja do vrtnih vrat, katera so pustili roparji odprta in jih zaklene, da bi jih v tem poslu nikdo nepričakovano ne motil.

Hedviki, tresoči se od skrbi in strahu, pride hipoma srečna misel v glavo. Skoči po konci, zaloputne težka, železna vrata ter jih zaklene, ključ pa potegne iz vrat. Nato urno beži v bližnji skedenj in vžge z bakljo slamo, katera prične takoj z velikim plamenom goreti. Zopet se podá na dvorišče, a tu jo zapusté moči; vsede se na kamnito klopico ter s solznimi oči Boga prosi, naj hrani vsaj tako dolgo roparje v kleti, da ljudje doli v vasi vidijo ogenj in prihité na pomoč!

Že gorí skedenj; plamen se dviga visoko v nebo. Roparji so med tem že nabrali dragocenosti in hočejo nazaj; a vrata so zaklenjena — krepki udarci po železnih vratih se čujejo, med njimi pa grozne kletve. V tem trenutku se povrne Rudolfo iz vrta. Vidi plapoleči ogenj, pa tudi močno trkanje v kleti zaprtih tovarišev. Hudó začne kleti ter se ozira na vse strani. Takoj opazi Hedviko, katera je v velikem strahu pozabila ključ proč vreči. „Ha, ti si“, vpije razjarjen. „Izdala si nas. V ogenj, katera si sama zanetila, vrgli bodemo grofinjo, tebe pa hočem brez milosti

izročiti roparjem, naj storé s tabo, kar jim je drago.“

Po teh besedah iztrga ji ključ iz rok, vrže puško od sebe in hoče ključavnico odpreti. Še jedenkrat zbere Hedvika vse svoje moči, zgrabi na tleh ležečo puško ter vdari ž njo bandita tako krepko po glavi, da se takoj mrtev zgrudi na tla.

Grofinja si je bila med tem dogodkom nekoliko opomogla. Da bi še jedenkrat videla svojo rešiteljico, hiti k oknu in vidi, kako pogumno je Hedvika storila konec Rudolfovemu početji.

„Za Boga, Hedvika, kaj si storila!“ zavpije grofinja z okna. Hedvika pa trepeče samega strahu in gleda mrtvega bandita.

Roparji še vedno in neprestano razbijajo po vratih, plamen divje plapola v zrak in zvon se tužno glasi in kliče ljudi na pomoč. Ali od nikjer ni pomoči.

Nakrat se v skrajni sili doli pri vrtnih vratih zasliši močen hrup, kakor bi nekdo po vratih sekal, in res se za malo časa že čujejo glasovi, med katerimi se grofov in Julijev glas kaj dobro razločujeta. Oba in tudi mnogo kmetov iz vasi prihiteli so na pomoč.

Hedvika se je bila kmalu po svojem junaškem činu zgrudila nezavestna na tla.

Grofinja, zagledavši svojega soproga in sina, leti jima nasproti ter reče: „Felzek, zopet te vidim, hvala Bogu!“ Več jej ni mogoče govoriti.

„Kaj se je zgodilo; kaka nevarnost ti pa pretí? Govôri!“ reče urno, a boječe grof.

„Truma roparjev je v kleti“, odvrne boječa grofinja. „Gotovo bi bila že mrtva, če bi blaga Hedvika ne vgonobila in pobila grozovitega Rudolfa“

„Za Boga! kaj vidim?“ zakliče Julij, vgladavši nezavestno Hedviko. „Ti še živiš in gozdar leži pred tabo mrtev!“ Nato hiti Julij k Hedviki in jo strastno objame; ona odpre za malo časa oči in zre hvaležno v Julija, potem pa zopet oči zapré in pade Juliju v naročje.

„Moj Bog, umira, pomagajte!“ kliče Julij v hudih bolečinah.

Grofinja se pripogne doli k Hedviki in jej gleda v bled obrazek. „Pustite jo nekaj časa, da se odpočije“, reče grofinja milo. „Hud boj je bojevala. Kmalu se zopet zavé in ko se prebudi, naj se prebudi kakor tvoja nevesta. Bog naj blagoslovi vajino ljubezen.“

Da, prebudila se je Hedvika zopet, a ne kakor nevesta banditova, temveč kakor srečna zaročnica Julija, grofa Felzeškega; ter kmalo po tem strašnem dogodku postane srečna soproga grofa Julija.

Bila je srečna; v neskaljeni ljubezni drug do drugega tekli so jima dnevi na mirnem gradu Felzek.

Roparji pa, kateri so takó nepričakovano v past zašli, prejeli so za služeno kazen.

Stari grof je še doživel po tem strašnem dogodku srečne in vesele dni, dokler mu nemila smrt ni pretrgala niti življenja in kmalu potem se je tudi grofinja preselila v večnost; oba obžalovana in bridko objokovana od Julija in Hedvike in vseh bližnjih vaščanov.

Julij se je pozneje še večkrat čudil veliki hrabrosti svoje soproge in rad je pripovedoval o njenem pogumnem početju. Pozabil pa o taki priložnosti nikdar ni onega, ki biva nad nami, in vsikdar je Boga hvalil, da je poslal pomoč o pravem času.

